

ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Навчально-науковий інститут права
Кафедра кримінального права та кримінології
ГО «Всеукраїнська асоціація кримінального права»

Збірник тез доповідей

Студентської науково-практичної конференції

«Кримінально-правові та кримінологічні засоби запобігання корупції»

5 квітня 2017 року

CORRUPTION

**ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ
УКРАЇНИ**

**Навчально–науковий інститут права
Кафедра кримінального права та кримінології
ГО «Всеукраїнська асоціація кримінального права»**

**Збірник тез доповідей
Студентської науково – практичної конференції
«Кримінально – правові та кримінологічні засоби
запобігання корупції»**

5 квітня 2017 року

Ірпінь – 2017

УДК 343.35(477)063
ББК 67.9(4УКР)308.17я43

Рекомендовано до друку кафедрою кримінального права та кримінології Університету державної фіскальної служби України (протокол № 8 від 23 березня 2017 р.)

Редакційна колегія:

Топчій Василь Васильович – доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України;

Дідківська Галина Василівна – кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри;

Супрун Тетяна Миколаївна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри;

Шкелебей Вікторія Анатоліївна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри

Мудряк Тамара Олександрівна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри;

К 82 Кримінально-правові та кримінологічні засоби запобігання корупції :збірник тез та доповідей студентської науково-практичної конференції (5 квітня 2017 р.) / Університет ДФС України. – Вінниця, ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. – 324 с.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен, назв, назв підприємств, установ, організацій та іншої інформації несуть автори матеріалів.

Висловлені думки авторів можуть не збігатися з точкою зору редакційної колегії і не покладають на неї жодних зобов'язань.

Переклади і передруки дозволяються лише за згодою авторів.

ЗМІСТ

Баладига Сергій Павлович, ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ.....	12
Безносько Наталія Сергіївна, БОРІТЬБА З КОРУПЦІЄЮ В УКРАЇНІ – ШЛЯХ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	16
Бичок Тетяна Петрівна, Карпюк Ірина Сергіївна, МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ.....	20
Білоконь Вікторія Анатоліївна, ДІЄВІ ЗАХОДИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В ОРГАНАХ ДФС УКРАЇНИ.....	25
Богуславський Михайло Олександрович, Веселовська Уляна Василівна, НЕДОЛІКИ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ У ЗАПОБІГАННІ ЕКОНОМІЧНИХ ЗЛОЧИНІВ.....	28
Бондар Анастасія Анатоліївна, Ступін Владислав Олександрович, ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ У СФЕРІ ОСВІТИ.....	31
Будинкевич Юлія Андріївна, Герус Наталія Валеріївна, СВІТОВИЙ ДОСВІД ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ.....	35
Буймитрук Петро Дмитрович, СУБ'ЄКТИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА КОРУПЦІЙНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ.....	40

Куровська Анастасія Валентинівна, МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ.....	143
Кучеренко Ірина Андріївна, МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ.....	148
Лазоришин Яна Тарасівна, МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ.....	151
Лакіс Аліна Вікторівна, ВІКТИМОЛОГІЯ КОРУПЦІЙНОГО ЗЛОЧИНУ.....	156
Лаухін Денис Федорович, ВЗАЄМОДІЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ.....	160
Лихолат Яна Андріївна, ВПЛИВ КОРУПЦІЙНИХ ПРОЯВІВ НА СУСПІЛЬСТВО ТА ДЕРЖАВУ ТА МЕТОДИ ЇХ ПОДОЛАННЯ.....	164
Мельниченко Аліна Олегівна, КОРУМПОВАНІСТЬ СФЕРИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ: РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ.....	169
Мироненко Олексій Олександрович, МІЖНАРОДНИЙ СТАНДАРТ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ.....	176
Міллер Владислава Сергіївна, Даниленко Олена Олександрівна, ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАХОДІВ ПРОТИДІЇ ТА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ.....	181

світовий досвід і можливості використання в Україні / С. В. Махамат, В. Яловега // Економіка в школах України : Науково-методичний журнал. - 2014. - N 5. - с. 22-23

5. Публічно-правова протидія корупції: навчальний посібник / В.В. Топчій, В.А. Шкелебей, Т.М. Супрун. – Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2016. – с. 208

6. Гаращук В. М. Актуальні проблеми боротьби з корупцією в Україні: монографія / В. М. Гаращук, А. О. Мухатаєв. – Х. : Право, 2010. – с. 144

Мельниченко Аліна Олегівна,
студентка групи ПБ-13-5
Університету ДФС України
Жерж Людмила Анатоліївна,
аспірант Університету ДФС України
Науковий керівник
к.ю.н., доцент кафедри
кримінального права та кримінології
Університету ДФС України
Жерж Наталія Анатоліївна

КОРУМПОВАНІСТЬ СФЕРИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ: РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ

Summary. In the article the nature and peculiarities of corruption in the health sector are explored. The authors examined the factors that influence the development of corrupt practices in the medical field, statistics motives and options of bribery by patients to medical personnel are presented.

Одним із фундаментальних прав, задекларованих Основним Законом нашої держави є право кожного на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування враховуючи, що у державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно [1]. Незважаючи на це, питання надання безоплатних медичних послуг та питання щодо корупції у сфері охорони здоров'я було

та залишається актуальним і сьогодні.

Пошук можливих шляхів подолання корупції у сфері охорони здоров'я є актуальним питанням, що зумовлене сучасним станом медицини та необхідністю зменшити, а в подальшому – викоринити таке негативне явище як корупція. Адже, як зазначає І. Сопілко, охорона здоров'я покликана забезпечити збереження та покращення здоров'я, генофонду нації та, відповідно, надати їм кваліфіковану лікувально-профілактичну допомогу [2, с. 9]. В свою чергу, корупція сприяє виключно неправомірному збагаченню медичного персоналу за рахунок коштів пацієнтів, які останні надають лікарям добровільно з метою забезпечення надання більш якісних медичних послуг (на їх думку) або ж примусово у вигляді неправомірної вигоди, що трапляється частіше.

Корупція є однією з найактуальніших соціальних проблем сучасного суспільства, виникнення та існування якої спровоковане різними чинниками: від політичного керівництва державою до менталітету українського народу. Це явище надзвичайно негативно проявляється у різних сферах суспільного життя, але найбільш корумпованими залишаються судова, правоохоронна системи, сфера освіти та охорони здоров'я. Згідно соціологічних опитувань TNS (світова компанія в галузі маркетингових досліджень), 84 % респондентів в Україні найчастіше надавали неправомірну вигоду в лікарнях та інших медичних установах, в той час як суд і прокуратура є найменш поширеними структурами, де було реально надано неправомірну вигоду – 8%, 7% відповідно [3].

За даними Transparency International (одна із найвідоміших світових неурядових антикорупційних організацій), у світовому рейтингу сприйняття корупції за 2016 рік Україна займає 131 місце із 176 країн світу (у 2007 році Україна займала 118 позицію). Індекс сприйняття корупції в Україні становить 29 балів із 100 можливих. Таку ж позицію разом з Україною розділили Казахстан, Росія, Непал та Іран. Показники індексу є надзвичайно низькими і свідчать про потреби проведення нагальних антикорупційних заходів в Україні. Трійкою лідерів у

найвідомішому світовому антикорупційному рейтингу 2016 року є Данія, Нова Зеландія та Фінляндія із 90, 90 і 89 балами відповідно [4].

Надзвичайно вдалі слова, що відображають сутність корупції як проблеми сучасного світу висловив голова Transparency International Хоге Угас: «У дуже багатьох країнах люди позбавлені найосновніших потреб і лягають спати голодними щоночі через корупцію, в той час як могутні і корумповані насолоджуються марнотратним способом життя безкарно» [4].

Разом з тим, питання корупційних проявів у сфері охорони здоров'я є дійсно надзвичайно проблематичною темою для України, адже зазначена сфера займає провідне місце за зверненнями громадян. Досить часто, у формуванні корупційного діяння першою є «протилежна сторона» [5], тобто пацієнт. Йдеться про неправомірну вигоду і так звані «подарунки», що їх добровільно пропонують лікарям самі пацієнти з метою забезпечити надання більш якісних послуг, пришвидшити певний процес або ж просто покращити відносини лікаря до пацієнта. Така позиція настільки укорінилася у свідомості багатьох українців, що стала звичним способом дій при зверненні до медичних закладів.

Під неправомірною вигодою розуміють грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав [6].

Разом з тим, прохання або ж вимагання лікарем надання йому неправомірної вигоди зустрічається, нажаль, частіше. Інколи це має приховану форму, шляхом сплати так званих «благодійних внесків» на розвиток медичного закладу, які, в кінцевому підсумку, потрапляють на рахунок лікаря.

Питання щодо «подарунків» викликає дискусії серед вчених. Але, слід враховувати, що національним законодавством закріплено поняття «подарунок» та можливість особам, зазначеним у законі України «Про запобігання

корупції» (в тому числі до них належать і посадові особи медичних закладів) його отримувати. Так, можливим є прийняття подарунків, які відповідають загальноновизнаним уявленням про гостинність, якщо вартість таких подарунків не перевищує один прожитковий мінімум для працездатних осіб, встановлений на день прийняття подарунка одноразово, а сукупна вартість таких подарунків, отриманих від однієї особи протягом року, не перевищує двох прожиткових мінімумів, встановлених для працездатної особи на 1 січня того року, в якому прийнято подарунки [7]. У 2017 році, це відповідно 1600 та 3200 гривень.

Виникає питання: з якою метою законодавець задекларував дану норму? На нашу думку, це питання є спірним, адже під таким подарунком може маскуватися вимагання неправомірної вигоди. Крім того, хто веде підрахунки сум, отриманих лікарями від пацієнтів за рік у вигляді подарунків: чи це подарунок на суму 100 чи 10 000 гривень? Тому, у даній ситуації виникає більше запитань, ніж відповідей.

Ми вважаємо, що такі подарунки негативно позначаються на якості медичних послуг для інших громадян. Фінансовий рівень кожної особи є різним: одні можуть дозволити собі подарувати лікарю якусь річ, а інші не спроможні задовольнити свої першочергові потреби.

Крім того, неофіційні платежі пацієнтів не сприяють залученню коштів до сфери охорони здоров'я, отже, не на користь її розвитку, забезпеченню якості медичної допомоги, економічній ефективності галузі загалом, а також не дають змоги споживачам послуг планувати свої витрати, захищати права в разі отримання неякісної чи невчасної допомоги і значною мірою обмежують доступ до різних видів медичних послуг [8].

Для того, щоб оцінити стан корумпованості сфери охорони здоров'я, слід проаналізувати звіт Міністерства внутрішніх справ України про стан протидії корупції щодо вчинених кримінальних корупційних правопорушень у зазначеній сфері протягом 2013-2016 років. Відповідно до даного звіту, в Україні

спостерігається часткове зниження рівня корупції. Особливо це прослідковується на прикладі злочину, передбаченого ст. 368 КК України «Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою» - 26 випадків вчинення зазначеного злочину у 2016 році проти 74 у 2013 році [9]. Деякі вчені вважають, що дане явище спричинено збільшенням державного осуду корупціонерів з боку громадян, створенням антикорупційних органів та удосконаленням законодавства, в тому числі закону України «Про протидію корупції» (2014 р.).

До спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні належать: Національне антикорупційне бюро України, Національна поліція України, прокуратура України, Національне агентство з питань запобігання корупції, Урядовий уповноважений з питань антикорупційної політики.

Проте, прикладів вимагання неправомірної вигоди лікарем можна навести безліч. Так, 8 лютого 2017 року оперативними працівниками Управління захисту економіки в м. Києві Департаменту захисту економіки Національної поліції України та слідчими прокуратури м. Києва було затримано лікаря одного із центрів первинної медико-санітарної допомоги Солом'янського району Києва, який вимагав від онкологічно хворої неправомірну вигоду за оформлення II групи інвалідності у сумі 800 доларів США. У рамках кримінального провадження, відкритого за ч. 3 ст. 368 КК України «Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою», правоохоронці задокументували факт корупційної діяльності [10].

На нашу думку, зниження рівня кримінальних корупційних правопорушень у сфері охорони здоров'я також може бути обумовлене усвідомленням українцями неправильності своїх дій. Адже основу сучасного стану корупції в Україні було закладено ще за часів СРСР зокрема, в медицині було прийнято віддячувати у вигляді солодощів чи алкогольних напоїв. Тому, така звичка глибоко укорінилася у свідомості старшого покоління, яке вважає, якщо «лікар ситий - то і

пацієнту легше». Тому, першим кроком у боротьбі із корупційними проявами у медицині має бути переусвідомлення українцями ставлення як до себе, так і до медичного персоналу. Звісно, перебудова свідомості це складне завдання, але його можливо вирішити. Підтримуємо думку С. Філоненко про те, що потрібно з дитинства виховувати правову культуру, адже корупція – це проблема не злочинності, а існуючих суспільних відносин [5].

Для зменшення кількості правопорушень та зниження рівня корумпованості медичної сфери, необхідно реалізувати низку заходів, серед яких слід виділити наступні: удосконалити чинне законодавство у сфері посилення контролю за діяльністю медичного персоналу; запровадити нову модель фінансування охорони здоров'я на принципах обов'язкового медичного страхування [11, с. 173]; звільнити медичних працівників, викритих у корупції; збільшити адміністративну і кримінальну відповідальність за корупційні діяння; збільшити фінансування державних і комунальних закладів охорони здоров'я, в тому числі підвищити розмір заробітної плати медичним працівникам; використовувати позитивний медичний досвід провідних країн світу.

Крім того, важливим кроком у подоланні корупції в медичній сфері є побудова системи контролю та прозорості, здійснення перерозподілу функціональних обов'язків, автоматизація робочих місць [12].

Отже, враховуючи викладене вище, корупція у сфері охорони здоров'я є гострою проблемою для України. Це, свого роду, соціальна «хвороба», тому боротьбу з нею слід проводити не лише удосконаленням законодавства та збільшенням фінансування, а й, в першу чергу, шляхом зміни суспільної свідомості: виховувати правову культуру та підвищувати духовне підґрунтя кожної особи. Тільки комплексне реформування галузі охорони здоров'я та інших сфер життя суспільства може забезпечити позитивний результат. Корупція – це безумовно негативне явище, проте при комплексному підході її можна цілком і повністю викоринити з усіх сфер суспільного життя.

Список використаних джерел:

1. Конституція України : закон від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. – Ст.141.
2. Сопілко І. М. Правове регулювання охорони здоров'я в авіаційній галузі / І. М. Сопілко // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. – 2008. – № 2. – С. 9-12.
3. Рогатинська земля. Українці найбільше хабарів несуть лікарям. – Дата публікації : 18.06.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rohатыn.com.ua>
4. Transparency International. Corruption perceptions index 2016. – Дата публікації : 25.01.2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.transparency.org/news/feature/corruption_perceptions_index_2016
5. Філоненко С. Корупція безсмертна? /С. Філоненко// Журнал ВРУ «Віче». – 2008. – № 14. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.viche.info/journal/1042/>
6. Урядовий портал. Звернення з питань запобігання корупції. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=248207740
7. Про запобігання корупції : закон від 14.10.2014 р. № 1700-VII. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2014, № 49, ст.2056. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/print1458811924320060>
8. Семигіна Т. Подарунок лікарю – корупція чи подяка? /Т. Семигіна, І. Грига, Т. Степурко// Журнал ВРУ «Віче». – 2011. – № 19. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.viche.info/journal/2732/>
9. Міністерство внутрішніх справ України. Статистика: звіт про стан протидії корупції. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mvs.gov.ua/ua/pages/274_Statistika.htm
10. Лікаря, який вимагав за оформлення інвалідності 800 дол. хабара, затримано в Києві. – Дата публікації : 09.02.2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

http://ua.censor.net.ua/photo_news/427170/likarya_yakyyi_vymagav_zh_oformlennya_invalidnosti_800_dol_habara_zatrymano_v_kyyev_i_natspolitsiya

11. Марчук М. П. До питання протидії корупції у сфері здійснення закупівель медичних препаратів /М. П. Марчук// Юридичний вісник : Крим. право і кримінологія. – 2016. – № 4(41). – С. 172-177.

12. Білик О. І. Обґрунтування шляхів подолання корупції у сфері охорони здоров'я /О. І. Білик// Державне управління: удосконалення і розвиток. – 2016. – № 10. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1008>

Мироненко Олексій Олександрович

студент групи ПБ-16-10к

Університету ДФС України

Науковий керівник:

к.ю.н., доцент кафедри

кримінального процесу та криміналістики

Лазебний Анатолій Миколайович

МІЖНАРОДНИЙ СТАНДАРТ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції. Підписана міжнародною спільнотою 9 грудня 2003 року в м. Меріда (Мексика)[1]. Україна досить активно і широко залучена до цього процесу і підписала низку важливих міжнародних антикорупційних угод. Зокрема, Конвенцію ООН проти корупції [1], Цивільну конвенцію про боротьбу з корупцією[3], Кримінальну конвенцію про боротьбу з корупцією [4], Додатковий протокол до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією.[2]

Фахівці з цього питання вважають цей міжнародний договір найзмістовнішим правовим актом, спрямованим на запобігання та боротьбу з корупцією як у світовому, так і в національному масштабі. Тому ООН виступила з пропозицією щорічно відзначати Міжнародний день боротьби з корупцією

**ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ
УКРАЇНИ**

Навчально-науковий інститут права
Кафедра кримінального права та кримінології
ГО «Всеукраїнська асоціація кримінального права»

Наукове видання
«Кримінально-правові та кримінологічні засоби запобігання корупції»
Збірник тез доповідей
Студентської науково-практичної конференції
5 квітня 2017 рік

Тези подано в авторській редакції.
Відповідальні за випуск: Топчій В.В., Дідківська Г.В.
Супрун Т.М., Шкелебей В.А., Мудряк Т.О.

Форматування та комп'ютерна верстка: Супрун Т.М., Трощин Р.В.

Підписано до друку 29.03.17
Формат 60х84/16. Папір офсетний.
Друк різнографічний.
Умов. друк. арк. 20,25. Обл.-видавн. арк. 18,83.
Наклад 80 прим. Зам. № 1881
Віддруковано з оригіналів замовника.
ФОП Корзун Д.Ю.

Видавець ТОВ «Нілан-ЛТД».
Свідectво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції серія ДК № 4299 від 11.04.2012 р.
21027, а/с 8825, м. Вінниця, вул. 600-річчя, 21.
Тел.: (0432) 69-67-69, 52-82-78
e-mail: info@tvoru.com.ua, <http://www.tvoru.com.ua>